

KUNNSKAP OM VILLREIN

til barn og unge i Nordfjella

Rapport og regnskap for 2023

OM PROSJEKTET	3
ORGANISERING	4
TILTAK	4
AKTIVITET	5
REGNSKAP	8

Skrevet av

KAMILLA RUST – NATURVEILEDER VED NORSK VILLREINSENTER SØR

OM PROSJEKTET

Denne rapporten oppsummerer aktiviteten i prosjektet «Kunnskap om villrein til barn og unge i Nordfjella» i året 2023. Prosjektet startet med bakgrunn i det samlede programmet for arbeid med CWD i Nordfjella, ledet av Klima- og Miljødepartementet. Prosjektet tar utgangspunkt i arbeidsgruppens formuleringer knyttet til formidling til kommende generasjoner:

«Me står føre ein lang periode utan reinsjakt i store deler av Nordfjella. Kommande generasjonar misser moglegheita til å jakte rein, færre vert rekrutterte inn i jaktoplevingar og -tradisjonar, og dei kan misse forståinga av kulturen og verdiane. Å ta vare på og bygge opp denne kunnskapen samt formidle han til kommande generasjonar vert viktig.»

Målet for prosjektet bruke naturveiledning og undervisning for å bidra til at barn og unge blir kjent med villreinfjellet i sin kommune og dermed ønsker å videreføre tradisjonene som knytter rein og menneske sammen. Villreindager i fjellet tilbys samtlige skoler i de fem kommunene med areal som inngår i Nordfjella Sone 1 – Hol, Ål, Hemsedal, Lærdal og Aurland. Vi håper å videreføre prosjektet med årlige feltdager frem til det er reetablert en villreinstamme i Nordfjella sone 1.

Bilder fra Flævatn i Hemsedal og Bergsjøstålen i Ål
Foto av Kamilla Rust

ORGANISERING

Prosjektet eies og driftes av Norsk villreinsenter Sør. Arbeidsgruppen i 2023 har vært Kamilla Rust, naturveileder fra Norsk villreinsenter, og Knut Fredrik Øi, fjelloppsyn fra Aurland Fjellstyre. Kamilla har vært leder for feltdagene. I tillegg deltok Eirik Vetrhus Dørheim, Aron Freyr Gudmundsson og Harald Skjerdal fra Aurland Fjellstyre som medhjelpere på ulike dager.

Kamilla bærer gevir på Flotane

Knut Fredrik serverer reindsyrhjerte på Prestholtseter

Eirik Vetrhus Dørheim instruerer i pil og bueskyting på Prestholtseter

Foto av Knut Fredrik Øi og Kamilla Rust

TILTAK

Norsk villreinsenter Sør tilbyr et gratis undervisningsopplegg for alle 6. klasser i kommuner med areal som inngår i Nordfjella sone 1. Til sammen fikk 10 skoler tilbud om en dag i villrein fjellet og alle skolene deltok i 2023. To av skolene hadde med seg en ekstra klasse (en 5. klasse og en 7. klasse) for å få lærerkabalen til å gå opp.

Det ble sendt ut et forberedende digitalt undervisningsopplegg og en natursti i forkant av dagen i villrein fjellet. De fleste skolene hadde gjennomført dette. Dagen i villrein fjellet besto av naturveiledning med gevir, klaver og skinn, historiefortelling, lek, mat av reinkjøtt og annen aktivitet. Etter endt dag i villrein fjellet har elevene fått kunnskap om villreins biologiske plass i økosystemet, historie, CWD og andre utfordringer og tradisjonene som knytter rein og menneske sammen.

AKTIVITET

DATO	SKOLE	ELEVER	STED
21. august	Geilo skole	22	Prestholtseter
22. august	Hallingskarvet skole	9	Prestholtseter
23. august	Nedre-Ål skole	15	Bergsjøstølen
24. august	Nedre-Ål skole	15	Bergsjøstølen
25. august	Nordbygdene og Torpo skole	21	Bergsjøstølen
28. august	Hemsedal skole	27	Flævatn
29. august	Aurland, Flåm og Borgund skole	29	Flotane
30. august	Lærdalsøyri skole	19	Flotane
Totalt 157 elever og 24 lærere			

I tillegg til formidling med skinn, klauver og gevir var det aktiviteter som lasso, pil og bue og villreinleker. Et eksempel er «luktleken» der er elevene reinsdyr og lærer om villreins sanser, vindretning og flokkreaksjon. Et annet eksempel er «samlet belastning» der elevene er enten villrein eller en utfordring villreinen har. Drakampen mellom de to lagene viser hvordan villreinen taper om utfordringene er for mange og for store, og hvordan utfordringer kan fjernes eller reduseres for å gi villreinen en bedre sjanse i drakampen. Lekene ble valgt ut fra klassestørrelse, energinivå og tid tilgjengelig og de ble tilpasset underveis etter tilbakemeldinger og erfaringer.

Elever i gang med drakampen i leken «samlet belastning»

Foto: Knut Fredrik Øi

Lunsjen var reinkebab laget på bål (taco-lefse med reinkjøtt, salat, rømme og tyttebær) og falt svært godt i smak hos elevene. I tillegg fikk elevene smake tørket reinskjøtt (noen fikk hjerte før vi gikk tom) på slutten av dagen.

Servering av reindyrkebab laga på bål
Foto: Kamilla Rust

REGNSKAP

Under er en oversikt over regnskapet for 2023.

INNTEKTER	269 727,00	
Tilskudd fra Miljødirektoratet	285 000,00	Hovedsøknad og tilleggssøknad
Overført underskot fra 2022	-55 273,00	Negativt resultat fra 2022
Tilskudd fra Lærdal kommune	40 000,00	Ekstra CWD-midler fra Lærdal kommune
KOSTNADER	-276 473,51	
Innleide tjenester	-164 276,18	Aurland Fjellstyre (timer, transport og diett)
Busstransport	-69 440,00	Busstransport for elever
Egen transport	-10 926,92	Hengerleie, drivstoff- og bomutgifter
Overnatting og diett	-17 723,50	For naturveileder
Matutgifter	-9 995,66	Mat til elevene
Annet utstyr	-4 111,25	Diverse utstyr til gjennomføring
RESULTAT	-6 746,51	

I 2023 har prosjektet fått tilskudd fra Miljødirektoratet ved vanlig søknad og tilleggssøknad. Tilleggssøknaden ble opprettet for å ikke få samme overforbruk som i fjor. I tillegg fikk vi tilbud om å søke om CWD-midler fra Lærdal kommune og søknaden ble innvilget på 40 000 kroner. Disse inntektene og overforbruket fra 2022 på 55 273 kroner, ga grunnlaget for midlene vi hadde tilgjengelig i 2023 – 269 727 kroner.

Kostnadene fra 2022 til 2023 gikk mer opp enn forventet, spesielt busskostnadene som sto for 25 % av de totale kostnadene. Ellers var den største kostnaden innleide tjenester fra Aurland Fjellstyre med 60 % av de totale kostnadene.